

**Uchwała Nr XVI/156/2016
Rady Powiatu w Olsztynie
z dnia 26 sierpnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016-2020”

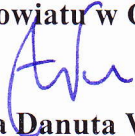
Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 814) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) **uchwała się**, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji powiatowy program pn. „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016-2020” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Olsztynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodnicząca
Rady Powiatu w Olsztynie**

Alicja Danuta Wąsik

Załącznik do
uchwały Nr XVI/156/2016
Rady Powiatu w Olsztynie
z dnia 26 sierpnia 2016 r.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE
oraz OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
w POWIECIE OLSZTYŃSKIM
na lata 2016 - 2020

Spis treści

WSTĘP.....	3
1 Określenie problemu przemocy w rodzinie.....	5
1.2. Definicja przemocy.....	6
1.3. Formy przemocy.....	7
1.4. Cykle przemocy.....	8
1.5. Kryzys, sytuacja kryzysowa.....	8
2 Zadania instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	10
2.1. Procedura „Niebieskiej Karty”.....	10
2.2. Pomoc społeczna.....	13
2.3. Prokuratura.....	15
2.4. Sądy opiekuńcze.....	15
2.5. Organizacje pozarządowe.....	16
3 Podstawa prawna działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	17
4 Sytuacja dotycząca zjawiska przemocy na terenie Powiatu Olsztyńskiego.....	18
5 Cel główny, cele operacyjne, zadania i oczekiwane efekty.....	31
6 Harmonogram działań PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE oraz OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE w POWIECIE OLSZTYŃSKIM na lata 2016-2020.....	33
ZAKOŃCZENIE.....	38

Program jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2012-2015. Istotnym elementem programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Powiat na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Zadaniem programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

W S T Ę P

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które – choć odwieczne - dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju. Do niedawna niewiele o tym mówiono i pisano, z wyjątkiem koszmarnych opowieści o „rodzinach z marginesu”. Tymczasem przemoc w rodzinie występuje we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 6 ust.3 pkt 1) nałożyła na powiat obowiązek opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program „Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016 -2020” powstał przy współpracy instytucji zaangażowanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w powiecie olsztyńskim : Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Sądów Rejonowych w Olsztynie i Biskupcu, Prokuratur w Biskupcu, Olsztyn Północ i Olsztyn Południe,

Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie, Wydziału Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Olsztyńskiego oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olsztynie.

Program zawiera diagnozę zjawiska przemocy i określa kierunki działań prewencyjnych, proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób pomagających. Program przewiduje też monitoring i ewaluację w celu systematycznego zbierania i analizowania informacji o jego realizacji, oraz poddawania bieżącej ocenie.

Zakłada się że w efekcie realizacji Programu nastąpi wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz, że zostanie wzmocniony – oparty na gminnych procedurach i standardach, zintegrowany system pomocy rodzinom doznającym przemocy.

1. Określenie problemu przemocy w rodzinie:

1.1. Definicja rodziny

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice, czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować swoich zadań. Role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Rodzina, dom rodzinny w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl, gwarantujący pewność, że nic złego nikogo tu nie spotka. Wielu z nas ma gwarancję, że na członków swojej rodziny może zawsze liczyć, że w trudnych sytuacjach uzyska od bliskich pomoc i wsparcie. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny może być źródłem negatywnych, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, źródłem przemocy.

Przez wieki przemoc wobec najbliższych była zjawiskiem społecznie akceptowanym, a prawnie – usankcjonowanym. Zachowania agresywne wobec członków rodziny były dopuszczalne i traktowane jako naturalny element życia rodzinnego. Do niedawna – jeszcze na początku lat siedemdziesiątych XX wieku - niewiele o tym mówiono i pisano. Tym samym silne było przekonanie, że „prawdziwa” przemoc występuje wyłącznie w rodzinach patologicznych czy problemowych rodzinach tak zwanego „marginesu społecznego” stanowiących w świadomości społecznej znikomy ułamek populacji.

Tymczasem przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który może dotyczyć ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego, który prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń i zabójstw.

1.2. Definicja przemocy

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W *Słowniku języka polskiego* przemoc jest definiowana jako „*fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś; narzucona bezprawnie władza, panowanie (Słownik Języka Polskiego 1993)*”

Teoretycy i praktycy zajmujący się badaniem i leczeniem przemocy uwzględniają na ogół trzy zasadnicze kryteria: rodzaj zachowania sprawcy, jego intencje, skutki przemocy u ofiary. Oto przykłady definicji najczęściej powtarzające się w literaturze przedmiotu „*Przemocą jest każde zachowanie, którego intencją jest wyrządzenie fizycznej krzywdy drugiemu człowiekowi, lub też czyn, który jest postrzegany jako mający taką intencję*” (Sussman, Steinmetz, 1987; Straus, 1991).

W poniżej przytoczonej definicji zwraca się uwagę na intencjonalność zachowań sprawcy i skutki przemocy w postaci szkód fizycznych.

„*Przemoc to wszystkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej lub psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji*” (Pospiszyl, 1994).

W Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, prowadzonym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Polsce, przyjęto następującą definicję:

„*Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody*” (Sasal, 1998)

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako:

„*Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (członek rodziny – osoba najbliższa a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Od kilku lat w Polsce coraz częściej posługujemy się terminem „**przemoc w rodzinie**” lub nieco łagodniejszym „**przemoc domowa**”.

1.3. Formy przemocy

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

- przemoc fizyczna – jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała, niezależnie czy do tego dochodzi. Przejawami przemocy fizycznej są: popychanie, policzkowanie, szarpanie za włosy, uderzanie pięścią, kopanie, przypalanie papierosem, duszenie, rzucanie przedmiotami, drapanie plucie wykręcanie rąk, napaść z użyciem broni, krepowanie lub uwięzienie, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji, stanowiących zagrożenie fizyczne. Lista form przemocy nie ogranicza się tylko do wymienionych powyżej. W praktyce spotyka się ich znacznie więcej.

- przemoc psychiczna - zawiera przymus i groźby, zastraszanie, emocjonalne wykorzystywanie, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, poniżanie, obwinianie i manipulowanie poczuciem winy, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, odmawianie współżycia seksualnego, izolowanie poprzez kontrolowanie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu itp., zakaz opuszczania domu, oskarżanie o spowodowanie przemocy, zaprzeczanie i minimalizowanie przemocy, wykorzystywanie dzieci do sprawowania kontroli, np. wzbudzanie poczucia winy za domniemane niewywiązywanie się z roli rodzicielskiej, porywanie dzieci i przetrzymywanie ich, groźby pozbawienia władzy rodzicielskiej i inne.. „Przemoc psychiczna (...) niesie za sobą stałe poczucie zagrożenia przemocą fizyczną, wytwarza atmosferę napięcia i niepewności w domu co doprowadza do degradacji psychicznej oraz poniżenia ofiary” (Brown, Herbert, 1999). Przemoc psychiczna występuje często i jest trudna do udowodnienia

- przemoc seksualna - rozpoznawana jeszcze bardziej rzadziej niż przemoc fizyczna. Polega na zmuszaniu osoby do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych itp. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. Jest to najbardziej wstydliva dla ofiar forma przemocy, do której trudno się przyznać i o której trudno rozmawiać zarówno pokrzywdzonym jak i przedstawicielom służb, które w takich przypadkach podejmują interwencję i udzielają pomocy. Przemoc seksualna współwystępuje z fizycznym i psychicznym znęcaniem się.

- zaniedbanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych członków rodziny, narażanie ich na głód, niedożywienie, brak opieki, obojętność, pozostawianie w niewłaściwych warunkach lokalowych i bytowych. Do niedawna funkcjonowało przekonanie, że dotyczy głównie dzieci, ale coraz częściej ujawniane są

przypadki dotyczące osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

- przemoc materialna (ekonomiczna) – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów itp.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej formy, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad ofiarą.

1.4. Cykle przemocy w rodzinie

Prowadzone badania pokazały, że przemoc w rodzinie nie ma charakteru jednorazowego incydentu. Przechodzi przez trzy fazy powtarzającego się cyklu:

1. Faza narastania napięcia – między ofiarą a sprawcą pojawia się napięcie, coraz częściej pojawiają się kłótnie, spięcia. Sprawca coraz bardziej poirytowany prowokuje awantury, stając się przy tym coraz bardziej agresywny.

2. faza ostrej przemocy - wybuchu - ostra przemoc służąca rozładowaniu negatywnych emocji (kłótnia, awantura). Z reguły agresję sprawcy może wywołać drobne wydarzenie, w wyniku którego staje się on bardziej gwałtowny i wpada w szał. Ofiara jest w szoku i nie może uwierzyć w to co się wydarzyło. Odczuwa wstyd i przerażenie, jak również złość i bezradność.

3. faza miodowego miesiąca – po wyładowaniu napięcia i zdaniu sobie sprawy że przekroczył różne granice, sprawca zmienia się w zupełnie inną osobę, zaczyna okazywać skruchę, ciepło i miłość. Ofiara przemocy zaczyna wierzyć, że niedawny akt przemocy był tylko incydentem. Jeśli już wcześniej ofiara podjęła pewne „kroki prawne” (złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, sprawa rozwodowa) w tej fazie może się wycofać z tych działań wierząc, że sytuacja wróciła do normy i przemoc już nie powróci. Prawdziwym zagrożeniem jakie niesie za sobą ta faza jest fakt, że przemoc w następnym cyklu jest jeszcze gwałtowniejsza.

1.5. Kryzys, sytuacja kryzysowa

Kryzys to – „Przejściowy stan nierównowagi wewnętrznej, wywołany przez krytyczne wydarzenie bądź wydarzenia życiowe, wymagające istotnych zmian i rozstrzygnięć” /W. Badura – Madej/. Wiąże się on z subiektywnym doświadczeniem utraty

kontroli nad własnym życiem, będącym jednym z najtrudniejszych, najbardziej bolesnych ludzkich przeżyć, stanowiącym swoisty "prywatny koniec świata", nie jest on jednakże adekwatnym odzwierciedleniem rzeczywistego, "obiektywnego" braku jakichkolwiek dostępnych opcji, zasobów, możliwości. Jest subiektywnym przekonaniem o ich braku.

Ofiary przemocy znajdują się najczęściej w tzw. kryzysie sytuacyjnym. Kryzysy sytuacyjne pojawiają się wówczas, gdy człowiek spotyka się z niecodziennym, wychodzącym poza zwykłe jego doświadczenie, zdarzeniem, z którym nie jest w stanie sobie poradzić, ani nie jest w stanie kontrolować rozwoju sytuacji.

Kryzysy sytuacyjne mogą być następstwem takich traumatycznych wydarzeń, jak doświadczenie przemocy, porwania, utraty pracy, nieoczekiwanego kalectwa, poważnej choroby, wypadku, śmierci bliskiej osoby. Kluczem odróżniającym kryzysy sytuacyjne od innych są takie cechy wydarzenia wywołującego, jak nieprzewidywalność, nagłość, szokujący charakter, intensywność i katastroficzość /B.E. Gilliland & R.K. James, 1993/.

Zazwyczaj zagrażają one istotnym dobrom osoby, którymi mogą być zdrowie, życie, obraz siebie, ważne relacje, plany życiowe i inne. Dlatego też osoby będące w kryzysie wymagają fachowej pomocy z zewnątrz.

2. Zadania instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

2.1. Procedura „Niebieskie Karty”

Zgodnie z zapisem art. 6 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930), lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.).

Wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 209, poz. 1245) opisuje procedurę postępowania w przypadku otrzymania informacji o przemocy w rodzinie.

P r o c e d u r a „Niebieskie Karty”

- 1/ W przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie przedstawiciel: ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, służby zdrowia lub oświaty:
  - a) wypełnia formularz „Niebieska Karta” – A i niezwłocznie (max 7 dni) przekazuje formularz przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego
  - b) przekazuje niezwłocznie osobie , co do której istnieje podejrzenie , że jest dotknięta przemocą w rodzinie formularz „Niebieska Karta” – B.
- 2/ Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie (max 3 dni) przekazuje formularz „Niebieska Karta” – A członkom zespołu interdyscyplinarnego lub grupie roboczej. W /wym. w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta” – C
- 3/ Na kolejnym spotkaniu członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie , że stosuje przemoc wypełniają formularz „Niebieska Karta” – D.
- 4/ W przypadku gdy zachodzi podejrzenie, że osoba wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie , wypełnia się ponownie formularz „Niebieska Karta” – A w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyła do przewodniczącego zespołu

interdyscyplinarnego.

Powyższa zasada dotyczy również formularza „Niebieska Karta” – C , w zakresie niezbędnym.

5/ W ramach procedury :

A. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- a) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) udziela kompleksowej informacji o
  - możliwościach uzyskania pomocy w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób, dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
  - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie , że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą ,
- d) zapewnia tej osobie , w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- e) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie , że stosują przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

B. przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

- podejmuje działania o których mowa powyżej w lit. a, b, c i e

C. funkcjonariusz Policji

- a) udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy,
- b) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- c) podejmuje w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie , że są dotknięte przemocą w

rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,

- d) podejmuje , o ile jest to możliwe, z osobą , wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie , rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne oraz wzywa tę osobę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- e) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,

D. przedstawiciel ochrony zdrowia

(uprawniony do działań - osoba wykonująca zawód medyczny w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny

- a) każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocą w rodzinie,
- b) wypełnia formularz „Niebieska Karta” – A jeżeli stan zdrowia tej osoby wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego.

E. przedstawiciel oświaty

- a) udziela kompleksowej informacji o
  - możliwościach uzyskania pomocy w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób, dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie , że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą ,
- c) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie , że stosują przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocą w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach

- korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- d) diagnozuje sytuacje i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci,
- e) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie

6. W ramach procedury członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

- a) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- b) podejmują działania w stosunku do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań,
- c) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej,
- d) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych,
- e) rozstrzygają o braku zasadności podejmowanych działań.

2.2. Pomoc społeczna

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, jak również zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc udzielana jest z szeregu powodów, w tym także z powodu występowania w rodzinie przemocy. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Pomocy udziela się także w przypadku: sieroctwa, bezdomności, alkoholizmu, narkomanii, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te sytuacje mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać. W strukturach lokalnych funkcjonują ośrodki pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, którzy mają bezpośredni kontakt ze środowiskiem są w stanie reagować odpowiednio wcześniej. Przeprowadzając wywiad środowiskowy mogą zdiagnozować sytuację rodzinną i w uzasadnionych przypadkach wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty”.

Zadania gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

- zadania własne gminy:
  - opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
  - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
  - tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Zadania powiatu wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- zadania własne powiatu:
  - opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
  - opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
  - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej
- zadania administracji rządowej realizowane przez powiat:
  - tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
  - opracowywanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

Zadania wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi [Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.]

- zadanie własne gmin:
  - zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
  - udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja zadań prowadzona jest poprzez uchwalany corocznie gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2.3. Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wnioski o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- wyjaśnienia okoliczności czynu,
- zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- ujęcia sprawcy.

W uzasadnionym przypadku prokurator może zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego, opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym lub wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania.

2.4. Sądy opiekuńcze – są zobowiązane do reagowania na każdą informację, która dotyczy wszelkich nieprawidłowości w opiece nad dzieckiem oraz naruszenia jego dóbr. Powołane są do rozpoznawania spraw z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego, postępowania w sprawach nieletnich oraz w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu. Mając na uwadze dobro dzieci, w swoich kompetencjach mogą one zastosować między innymi następujące działania:

- zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z

jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń,

- określić , jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun,
- poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego,
- zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo instytucjonalnej pieczy zastępczej ,
- zakazać rodzicom pozbawionym władzy rodzicielskiej osobistej styczności z dzieckiem

Wyżej wskazane działania sądów obowiązują od dnia 01.01.2012 r. i są zawarte w przepisach ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.) znowelizowanej ustawą Dz.U. z 2016 r. poz. 575 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2.5. Organizacje pozarządowe

Zgodnie z przyjętymi zadaniami statutowymi – ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach [Dz. U. z 2015 r. poz. 139, z późn. zm.].

W Polsce powstają i działają różne organizacje pozarządowe, które pomagają osobom uwikłanym w przemoc. Organizują : telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, schroniska i hostele, świetlice dla dzieci. W ramach swojej działalności proponują pomoc psychologiczną, prawną, socjalną, udział w interwencjach, edukację i profilaktykę rozwijanie bazy danych dotyczących zasobów pomocowych w przeciwdziałaniu przemocy.

Warto tu wspomnieć o działalności Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – od maja 2004 r. – (do maja 2004 r. działało pod nazwą Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar przemocy w Rodzinie), które jest członkiem Ogólnopolskiego Porozumienia Osób i Instytucji „Niebieska Linia”.

3. Podstawa prawna działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Podstawą prawną działań związanych z pomocą dla osób będących w kryzysie jest:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie [Dz. U. z 2015, poz.1390]
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej [Dz. U. z 2016 r., poz. 930]
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi [Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.].
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji [Dz. U. z 2015 r. , poz. 355 z późn. zm.]
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych [Dz. U. Nr 50, poz. 259].
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty” [Dz. U. Nr 209, poz. 1245]
- Uchwała Nr’ XIII/126/2016 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 31 marca 2016r w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Olsztyńskim na lata 2016-20125.
- Uchwała Nr 11/120/2007 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 21 grudnia 2007 roku w sprawie przyjęcia lokalnego programu pomocy społecznej pn. „ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY RODZINOM POWIATU OLSZTYŃSKIEGO”
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 [uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.]

4. Sytuacja dotycząca zjawiska przemocy na terenie powiatu olsztyńskiego

Powiat olsztyński zajmuje środkową część województwa warmińsko-mazurskiego. Jest powiatem ziemskim i obejmuje swoim zasięgiem 5 gmin miejsko-wiejskich: Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany i Olsztynek oraz 7 gmin wiejskich: Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Kolno, Purda, Stawiguda i Świątki. Pod względem powierzchni - 2 837 km² i liczby mieszkańców 123 049 (*Urząd Statystyczny Olsztyn stan na rok 2014*) jest to największy powiat w województwie i jeden z największych w Polsce.

Placówki i instytucje świadczące pomoc rodzinie na terenie powiatu olsztyńskiego ilustruje zał. Nr 1 do niniejszego programu.

Realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w powiecie zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz funkcjonujące w gminach ośrodki pomocy społecznej.

Uchwałą Nr 73/2/2004 Zarządu Powiatu w Olsztynie z dnia 5 maja 2004 r. w sprawie podjęcia działalności przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach struktury Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie z dniem 1 czerwca 2004 r. rozpoczął działalność Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Załącznikiem do niniejszej Uchwały jest Regulamin POIK, który określa min : cel, organizację, strukturę i zadania Ośrodka.

Uchwałą Nr XX/232/2005 Rady Powiatu w Olsztynie z dnia 29 czerwca 2005 r. uszczegółowiono o zasady organizacji i ponoszenia odpłatności za pobyt w POIK .

Aktualnie w skład POIK wchodzi n/wym. Punkty Interwencji Kryzysowej:

1/ PIK w Dobrym Mieście ul. Olsztyńska 3

2/ PIK w Biskupcu, ul. Niepodległości 3

3/ PIK w Olsztyнку, ul. Sienkiewicza 26

Łączna liczba miejsc – 7 .

Punkty przeznaczone są do całodobowego schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie lub zaistniałej innej sytuacji kryzysowej osób lub rodzin, wymagającej takiego działania i pomocy socjalnej dla tych osób.

Przy PCPR w Olsztynie w strukturze POIK działa równolegle Punkt Konsultacyjny dla osób

dotkniętych problemami uzależnienia i przemocy domowej. Z konsultacji specjalistycznych Punktu (psychologiczne, prawne, związane z uzależnieniami i przemocą) od początku powstania skorzystało 1402 osób.

4. Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu olsztyńskiego

Sytuacja dotycząca zjawiska przemocy została przedstawiona na podstawie danych uzyskanych z:

- a) Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie ,
- b) Prokuratur Rejonowych w Olsztynie: Olsztyn Północ, Olsztyn Południe i Prokuratury Rejonowej w Biskupcu
- c) Sądu Rejonowego w Biskupcu i Sądu Rejonowego w Olsztynie
- d) MOPS/GOPS Powiatu Olsztyńskiego
- e) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w tym Punktów Interwencji Kryzysowej oraz Punktu Konsultacyjnego

a. W przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie policja odgrywa bardzo ważną rolę. Policjant jest zazwyczaj pierwszym przedstawicielem organów ścigania wzywany w sytuacji przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Olsztyńskiego uzyskane z Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie przedstawiają się następująco:

– dane dotyczące ilości przeprowadzonych interwencji:

- ilość interwencji domowych w 2011 r – 1596

- ilość interwencji domowych w 2014r – 996

Od 2011 r do 2014r nastąpiło zmniejszenie interwencji domowych o 600 razy.

- ilość interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w 2011 r. – 150

- ilość interwencji dotyczących przemocy w rodzinie w 2014r - 361

Od 2011r do 2014r występuje wzrost interwencji domowych o 211 razy.

**Interwencje przeprowadzone
W POWIECIE OLSZTYNSKIM
w latach 2009-2011**

	2009 r.	2010 r.	2011r.
Ilość przeprowadzonych interwencji w tym:	6500	9309	7128
- domowych	1698	2056	1596
-dotyczących przemocy w rodzinie (Niebieska Karta)	559	300	150

w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Ilość przeprowadzonych interwencji w tym:	9869	10726	11385
- domowych	979	1043	996
-dotyczących przemocy w rodzinie (Niebieska Karta)	243	317	361

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w 2011r – 150

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w 2014r –361

Od 2011r do roku 2014 nastąpił wzrost Niebieskich Kart o 211 kart

**Liczba sporządzonych NIEBIESKICH KART
W POWIECIE OLSZTYŃSKIM
w latach 2009-2011**

ROK	OGÓLEM	Barczewo	Biskupiec	Dobre Miasto	Jeziorany	Olsztynek	Dywity	Gietrzwałd	Jonkowo	Kolno	Purda	Stawiguda	Świątki
2009	559	71	103	92	19	50	60	33	33	10	41	26	21
2010	300	36	66	40	18	33	29	15	13	9	17	18	6
2011	150	11	30	17	2	19	18	22	9	3	9	6	4

w latach 2012-2014

ROK	OGÓLEM	Barczewo	Biskupiec	Dobre Miasto	Jeziorany	Olsztynek	Dywity	Gietrzwałd	Jonkowo	Kolno	Purda	Stawiguda	Świątki
2012	243	28	54	45	12	53	3	10	4	0	16	8	10
2013	317	60	50	61	13	59	10	12	13	1	23	10	5
2014	361	50	55	76	10	84	7	20	7	7	17	21	7

b. Prokuratura Rejonowa Olsztyn Północ nadzorująca postępowania z terenu gminy Barczewo, Dobre Miasto, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo i Świątki, Prokuratura Rejonowa Olsztyn Południe nadzorująca postępowania z terenu gminy Olsztynek, Purda, Stawiguda oraz Prokuratura Rejonowa w Biskupcu nadzorująca postępowania z terenu gminy Biskupiec, Jeziorany, Kolno przekazały następujące dane dotyczące prowadzonych postępowań związanych z występowaniem przemocy w rodzinie:

- skierowanie aktu oskarżenia do właściwego sądu w 2011r – 76

- skierowanie aktu oskarżenia do właściwego sądu w 2014r – 36

Od 2011r do 2014 r występuje mniejsza liczba skierowań aktów oskarżenia o 40 skierowań.

- wydanie postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w 2012r – 131

- wydanie postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w 2014r – 82

Od 2011r do 2014r wydano mniej o 49 postępowań o odmowie wszczęcia postępowania.

- sprawy umorzone w 2011r – 58

- sprawy umorzone w 2014r - 37

Od 2011 do 2014r umorzono o 21 spraw mniej.

**Liczba postępowań związanych z występowaniem przemocy
w latach 2009-2011**

Rok	Skierowanie aktu oskarżenia do właściwego Sądu	Wydanie postanowień o odmowie wszczęcia postępowania	Sprawy umorzone	OGÓLEM
2009	65	118	44	227
2010	49	121	35	205
2011	76	131	58	265

w latach 2012-2014

Rok	Skierowanie aktu oskarżenia do właściwego Sądu	Wydanie postanowień o odmowie wszczęcia postępowania	Sprawy umorzone	OGÓLEM
2012	48	69	22	139
2013	36	62	49	147
2014	36	82	37	155

c. Dane uzyskane z Sądów Rejonowych: w Olsztynie i Biskupcu dot. liczby spraw związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, które wpłynęły do Sądów wydanych art. 207 § 1 Kodeksu karnego przedstawiają się następująco:

- liczba spraw które wpłynęły do sądów w 2011r – 128
- liczba spraw jakie wpłynęły w 2014r – 132

Od 2011r do 2014r zwiększyła się o 4 liczba spraw które wpłynęły do sądów.

**Liczba spraw, które wpłynęły do sądów
w latach 2009 - 2011**

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Sąd Rejonowy w Biskupcu	19	12	29
Sąd Rejonowy w Olsztynie	175	116	99
Ogółem	194	128	128

w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Sąd Rejonowy w Biskupcu	14	12	22
Sąd Rejonowy w Olsztynie	97	69	110
Ogółem	111	81	132

* Dane dotyczą:

1/ obszaru właściwości Sądu Rejonowego w Olsztynie obejmującego swoim zasięgiem gminy Powiatu Olsztyńskiego tj. Barczewo, Dobre Miasto, Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Olsztynek, Purda Stawiguda Świątki oraz spoza Powiatu Olsztyńskiego - Miasto Olsztyn.

2/ obszaru właściwości Sądu Rejonowego w Biskupcu obejmującego swoim zasięgiem miasta i gminy Powiatu Olsztyńskiego tj. Miasto i Gminę Biskupiec, Gminę Kolno, Miasto i Gminę Jeziorany oraz spoza Powiatu Olsztyńskiego - Miasto i Gminę Bisztynek

d. Dane uzyskane z MOPS/GOPS z Powiatu Olsztyńskiego (12 gmin)

Liczba osób-ofiar które w ramach „interwencji kryzysowej” rozumianej jako pomoc udzieloną ofiarom przemocy w rodzinie w postaci pracy socjalnej lub poradnictwa specjalistycznego kształtuje się następująco:

- liczba ofiar w 2011r – 479

- liczba ofiar w 2014r – 195

Od 2011r do 2014r zmniejszyła się liczba osób-ofiar o 284 osoby.

MOPS/GOPS	Rok	Liczba osób-ofiar którym udzielono pomocy
BARCZEWO	2009	33
	2010	78
	2011	20
BISKUPIEC	2009	125
	2010	166
	2011	98
DOBRE MIASTO	2009	66
	2010	61
	2011	59
JEZIORANY	2009	0
	2010	0
	2011	0
OLSZTYNEK	2009	19
	2010	39
	2011	46
DYWITY	2009	38
	2010	0
	2011	19
	2009	0

GIETRZWAŁD	2010	0
	2011	17
JONKOWO	2009	32
	2010	7
	2011	91
KOLNO	2009	0
	2010	4
	2011	0
PURDA	2009	23
	2010	23
	2011	16
STAWIGUDA	2009	0
	2010	4
	2011	8
ŚWIĄTKI	2009	24
	2010	33
	2011	9
PCPR OLSZTYN	2009	120
	2010	135
	2011	96
RAZEM	2009 rok	480
	2010 rok	550
	2011rok	479

Lata 2012- 2014

MOPS/GOPS	Rok	Liczba osób- ofiar którym udzielono pomocy
BARCZEWO	2012	0
	2013	0
	2014	0
BISKUPIEC	2012	87
	2013	85
	2014	96
DOBRE MIASTO	2012	4
	2013	0
	2014	0
JEZIORANY	2012	0
	2013	0
	2014	0
OLSZTYNEK	2012	42
	2013	32
	2014	28
DYWITY	2012	0
	2013	0
	2014	2
GIETRZWAŁD	2012	2
	2013	2
	2014	0
JONKOWO	2012	0
	2013	0
	2014	0

KOLNO	2012	0
	2013	0
	2014	0
PURDA	2012	5
	2013	23
	2014	0
STAWIGUDA	2012	3
	2013	0
	2014	3
ŚWIĄTKI	2012	10
	2013	5
	2014	7
PCPR OLSZTYN	2012	62
	2013	64
	2014	59
RAZEM	2012	215
	rok	
	2013	211
	rok	
	2014	195
	rok	

e. Działający od 2004 roku Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej przyjął do Punktów Interwencji Kryzysowej 130 osób z tego:

w latach 2004-2006 – 38 osób ,

w 2007 r. – 15 osób,

w 2008 r. - 20 osób w tym 9 osób to ofiary przemocy,

w 2009 r. – 9 osób w tym 2 osoby to ofiary przemocy,

w 2010 r. – 21 osób w tym 18 osób to ofiary przemocy,

w 2011 r. – 27 osób w tym 21 osób to ofiary przemocy.

W latach 2012-2014 do Punktów Interwencji Kryzysowej zostało przyjętych 46 osób w tym 15 osób dorosłych i 28 dzieci jako ofiary przemocy:

- w 2012r – 13 osób (ofiary przemocy, 5 osób dorosłych o 8 dzieci)

- w 2013r – 18 osób (ofiary przemocy, 6 osób dorosłych i 12 dzieci)

- w 2014r – 15 osób (ofiary przemocy, 4 osoby dorosłe i 11 dzieci)

W latach 2009-2011 zostało przyjętych 41 osób ofiar przemocy

W latach 2012-2014 zostało przyjętych 46 osób ofiar przemocy

Od roku 2011 do roku 2014 zwiększyła się liczba ofiar przemocy umieszczonych w PIK o 5 osób.

Punkt Konsultacyjny dla osób dotkniętych problemami uzależnienia i przemocy domowej od początku swojego istnienia zarejestrował 1427 osób, które zgłosiły się na konsultacje specjalistyczne (prawne, psychologiczne związane z uzależnieniami i przemocą) z tego :

w latach 2004 - 2006 – 656 osób

w roku 2007 - 163 osoby,

w roku 2008 - 160 osób,

w roku 2009 - 53 osoby ,

w roku 2010 - 98 osób,

w roku 2011 - 96 osób.

W latach 2009 – 2011 z poradnictwa w punkcie skorzystało 247 osób

w roku 2012 – 95 osób

w roku 2013 – 59 osób

w roku 2014 – 47 osób

W latach 2012 – 2014 z poradnictwa w punkcie skorzystało 201 osób.

Od roku 2011 do roku 2014 zmniejszyła się liczba osób korzystających z poradnictwa w punkcie o 46 osób.

Realizowane w powiecie olsztyńskim od 2006 roku programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy z założenia mają na celu zatrzymanie, redukcje i oduczanie zachowań agresywnych, proponują nowe rozwiązania strategii radzenia sobie z emocjonalnymi trudnościami oraz wpływają na kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku wobec kobiet oraz odpowiedzialność za popełnione czyny. Programy mają charakter edukacyjno-korekcyjny.

Programem objęci są sprawcy z terenu miasta i gminy Biskupiec, Jeziorany oraz gminy Kolno. Do roku 2011 włącznie udział wzięło :

- 193 sprawców przemocy,
- 68 osób uczestników w Grupach Wsparcia,
- 84 rodziny uwikłane w przemoc.

W latach 2012 – 2014 programem korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy zostało objętych 5 gmin (Biskupiec, Barczewo, Jeziorany, Olsztynek i Purda).

W 2012r Biskupiec - 9 osób

Jeziorany – 9 osób

Olsztynek 2 grupy - 18 osób

Ogółem w 2012r - 36 osób

W 2013r Biskupiec – 9 osób
Olsztynek – 15 osób
Purda – 12 osób

Ogółem w 2013r – 36 osób

W 2014r Biskupiec – 9 osób
Barczewo – 9 osób
Olsztynek 2 grupy – 27 osób
Purda – 9 osób

Ogółem w 2014r – 54 osoby

Ogółem w latach 2012 – 2014 w programach korekcyjno-edukacyjnych udział wzięło 126 osób.

W latach 2009 – 2011 udział wzięło 193 sprawców przemocy

W latach 2012 – 2014 udział wzięło 126 sprawców przemocy

Od 2011r do 2014r zmniejszyła się liczba osób sprawców przemocy biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych o 67 osób.

5. Cel główny, cele operacyjne, zadania i oczekiwane efekty

Cel główny

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Olsztyńskim

Cel operacyjny 1

Rozbudowa i rozszerzenie oferty form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc

(opis celu: Poprawa jakości pracy podmiotów i osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, organizowanie nowych działań oraz rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami.)

Zadania	Efekt
1. Stworzenie spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój współpracy interdyscyplinarnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - sprawny przepływ informacji
2. Realizacja programów skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy w rodzinie - rozwój świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich - rozwój umiejętności samokontroli bez użycia przemocy
3. Wspieranie osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i zwiększeniem profesjonalizmu ich działania	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
4. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu wiedzy opiekunów w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą - podniesienie poziomu wiedzy dzieci na temat przemocy, reagowania wobec osób stosujących przemoc
5. Wspieranie osób uwikłanych w przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - większa dostępność do porad w Punkcie Informacyjno- Konsultacyjnym - podniesienie poziomu wiedzy dzieci w zakresie stosowania przemocy/zachowania agresywne - podniesienie kompetencji rodziców dzieci uwikłanych w przemoc

Cel operacyjny 2

Prowadzenie edukacji społecznej oraz działań monitorujących, diagnozujących i informacyjnych

(opis celu: Podniesienie świadomości i poszerzenie wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy i jego skutków.)

Zadania	Efekt
1. Zwiększenie dostępności informacji o możliwości uzyskania pomocy w sytuacji występowania przemocy w rodzinie	- publikacje, informatory, baza internetowa - zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie
2. Monitoring rodzin u których stwierdzono przemoc i zakończono pracę (osoby pokrzywdzone i sprawcy przemocy)	- pełna informacja na temat rodzin u których występowała przemoc

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE oraz OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016 -2020

Cel 1. Rozbudowa i rozszerzenie ofert form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w
przemoc

Zadanie	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin
1. Stworzenie spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą	<ul style="list-style-type: none"> - udział pracownika PCPR w spotkaniach zespołów interdyscyplinarnych MOPS/GOPS działających na terenie Powiatu Olsztyńskiego - organizowanie konferencji dotyczących problematyki przemocy - organizowanie kampanii społecznych mobilizujących społeczność lokalną do aktywnego przeciwstawienia się przemocy - pozyskiwanie funduszy z EFS i innych 	<p>PCPR, OPS</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p>	<p>praca ciągła</p> <p>raz w roku</p> <p>raz w roku</p> <p>wg ogłoszonych konkursów</p>
2. Realizacja programów skierowanych do sprawców przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów korekcyjno-educacyjnych 	PCPR	praca ciągła
3. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie spotkań, szkoleń z dziećmi i rodzicami - otwarte spotkania warsztatowe w siedzibie Starostwa - realizacja programów wychowawczych 	<p>Powiatowa</p> <p>Poradnia</p> <p>Psychologiczno-Pedagogiczna w Olsztynie, Wydział Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Olsztyńskiego.</p> <p>PCPR</p>	<p>wg harmonogramu pracy PPPP w Olsztynie oraz szkół powiatowych</p>

<p>- 4 grupy docelowe; rodzice dzieci w wieku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedszkolnym • szkoły podstawowej • gimnazjalnym oraz • młodzież szkół ponadgimnazjalnych 			
<p>4. Wspieranie osób uwikłanych w przemoc</p>	<p>- przyjmowanie ofiar przemocy do Punktu Interwencji Kryzysowej działających na terenie Powiatu Olsztyńskiego</p> <p>- udzielanie specjalistycznej pomocy osobom skierowanym do PIK</p> <p>- udzielanie porad : prawnych i psychologicznych w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób dotkniętych problemami uzależnienia i przemocy domowej</p> <p>- konsultacje dla rodzin zastępczych wychowujących dzieci uwikłanych w przemoc</p> <p>- konsultacje i terapia dzieci uwikłanych w przemoc (dzieci przebywające w pieczy zastępczej)</p> <p>- prowadzenie całodobowego dyżuru telefonu interwencyjnego</p>	<p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR, DdD</p> <p>PCPR</p>	<p>praca ciągła</p> <p>praca ciągła</p> <p>praca ciągła</p> <p>praca ciągła</p> <p>praca ciągła</p> <p>praca ciągła</p>

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba otwartych spotkań warsztatowych
- liczba osób uczestniczących w otwartych spotkaniach warsztatowych
- liczba zrealizowanych programów wychowawczych /liczba szkół realizujących programy wychowawcze
- liczba osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym
- liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych
- liczba rozmów telefonicznych
- liczba przeprowadzonych konsultacji dla rodzin zastępczych
- liczba przeprowadzonych konsultacji z dziećmi
- liczba dzieci uwikłanych w przemoc, z którymi przeprowadzono pracę terapeutyczną.
- liczba rodzin uczestniczących w spotkaniach i szkoleniu
- liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach i szkoleniu

Cel 2. Prowadzenie edukacji społecznej oraz działań monitorujących, diagnozujących i informacyjnych

Zadanie	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny	Termin
1. Zwiększenie dostępności informacji o możliwości uzyskania pomocy w sytuacji występowania przemocy w rodzinie	- uaktualnianie istniejącej bazy danych instytucji udzielających pomocy rodzinie	PCPR	praca ciągła
	- edukacja środowisk lokalnych poprzez ulotki , plakaty , spotkania, kampanie społeczne etc.	PCPR	praca ciągła
	- internetowe forum dyskusyjne na tematy przemocy w rodzinie	PCPR	2016
	- stworzenie bazy danych specjalistów i instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie		2016
2. Monitoring rodzin u których stwierdzono przemoc i zakończono pracę (osoby pokrzywdzone i sprawcy przemocy)	- przekazywanie MOPS/GOPS Powiatu Olsztyńskiego informacji o uczestnikach programu korekcyjno-edukacyjnego	PCPR, OPS	po zakończeniu programu
	- monitoring u osób które uczestniczyły w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz ich rodzin	PCPR, OPS	praca ciągła

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba środowisk objętych działaniami monitorującymi
- liczba wizyt w środowisku objętych działaniami monitorującymi
- liczba wydanych informatorów
- liczba odwiedzin strony internetowej
- liczba przeprowadzonych kampanii

ZAKOŃCZENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Olsztyńskim swoje założenia oparł głównie na współpracy i wzmacnianiu kompetencji gminnych zespołów interdyscyplinarnych, wypełniając tym samym misję pomocy społecznej w Powiecie Olsztyńskim zawartą w Strategii rozwiązywania problemów społecznych która brzmi; **„Samorząd Powiatu Olsztyńskiego inicjuje, realizuje oraz wspiera rozwiązania i programy służące przeciwdziałaniu problemom społecznym, a także aktywnej integracji osób i rodzin zagrożonym wykluczeniem społecznym, stanowiące uzupełnienie oraz wzmocnienie działań podejmowanych przez gminy wchodzące w skład powiatu.** Uzupełnieniem gminnych działań są funkcjonujące całodobowo Punkty Interwencji Kryzysowej w Biskupcu, Dobrym Mieście i Olsztynku oraz realizowane ze sprawcami przemocy programy korekcyjno-edukacyjne. Do merytorycznego rozstrzygnięcia w roku 2016 lub 2017 pozostaje kwestia podjęcia wspólnych działań z gminami Powiatu Olsztyńskiego zmierzających do utworzenia specjalistycznej poradni rodzinnej jako ośrodka uzupełniającego działania i pracę zespołów interdyscyplinarnych. Zakłada się, że problematyką przemocy w rodzinie w ramach PCPR zajmował się będzie Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Zespół d/s Pieczy Zastępczej we współpracy z Powiatową Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną oraz Wydziałem Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego. Harmonogram oraz środki na realizację zadań zawartych w Programie planowane będą corocznie w ramach budżetu PCPR i PPPP, szkół powiatowych, uzyskiwanych dotacji od Wojewody i w ramach ogłaszanych konkursów.